

VERVELING.

DOOR NANNIE VAN WEHL.

Ah!

Als een lange geeuw is de dag.

Zachtjes, maar gestadig drupt de regen neer uit de loodgrijze lucht.

Doodstil is het in mijn huis. De menschen beneden hoor ik op en neer gaan, maar hier is 't doodstil ik ben alleen, een ganschen dag, van 's morgens heel vroeg tot 's avonds heel laat —

Ah — alleen omdat ik moe ben, verveel ik me. Anders, — die heerlijke, stille dagen, zoo vol van genot, vol van ijver — Uren lang aan mijn schrijftafel, en dan weer aan de piano en dan een gedicht, een mooi gedicht, dat ik halfloofd opzeg om den klank te savouereeren.

Anders gaat het best. Maar nu ben ik te moe om iets anders te doen dan voor het raam te zitten en naar den regen te kijken. En dit maal hoop ik, wat anders mijn groote vreeze is, dat er menschen zullen komen en dat ze met me zullen praten.

En toen is de stille, vervelende dag voortgegaan en mijn verlangend hart heeft de menschen tot zich getrokken. En ze zijn gekomen, een heele kamer vol jonge, vroolijke menschen en ze hebben me weer jong en vroolijk gemaakt en me heel erg getroost. Want ze hebben me craan herinnerd, dat bij de verveling onzer kinderjaren mijn huidige verveling zielsgenot is.

De verveling onzer kinderjaren. O! ah! bah! Hildebrand is een beste man, hij heeft het oog gevestigd op kinderrampen, en diè zeurkousen eens op hun plaats gezet, die mieren over de blijheid der jeugd. Maar de *verveling* heeft hij niet onder de rampen genoemd, en ze was een ramp, die alle anderen overtrof.

Ja, mijn tijden van midden-oor-ontsteking, zelfs de lange, martelend pijnigende maanden mijner nierziekte lijken me niet zoo'n poel van ellende toe, als de bepaalde gaap-jaren mijner jeugd.

Al de jonge menschen die dien dag bij me waren, hadden zich op school verveeld, gruwelijk verveeld, godslieperlijk verveeld, jaren lang. Zij waren allen jonge menschen van zeer bijzondere talenten, die ik U niet wil opnoemen, omdat het anders wel zou lijken, of ik met mijn relatien geurde. Maar mocht de een of ander psycholoog waarde hechten aan de kennis hunner talenten, de kennis hunner prestaties, dan wil ik welereis een lijstje geven met naam en toenaam, waar je van omvalt.

Daàrom zullen ze zich wel zoo aller-allerverschrikkelijkst verveeld hebben, omdat ze ver boven de massa stonden. Maar waar zij zich aller-allerverschrikkelijkst verveelden, daar verveelde Jan en alleman zich twee graden minder, dus verschrikkelijk.

Toen hebben ze me verteld van hun verveling ieder weer op een andere school, ieder ook weer in een andere plaats. Het was dus overal zoo vervelend in de negentiger jaren! Waarlijk de kinderen weten niet, hoe goed ze

't hebben tegenwoordig! Om dit eens eventjes te releveeren schrijf ik dit. En ook, om deze of gene met een glimlach te doen zeggen: Het is waar ook! Zoo deden wij ook!

Laat ik vooruit zeggen, dat ik de waarheid vertel, en niets dan de waarheid. Fantaseeren is mijn lust en mijn leven, mijn vak en mijn broodje, doch nu schrijf ik in een wetenschappelijk tijdschrift en wil mijn werk noemen een bijdrage tot de kennis der kleinigheden, waarmee kinderen de Grootheid Verveling te lijf gaan. En nog eens; mocht iemand mijn heel klein studietje uit willen breiden tot een hoofdartikel, hij kan bij mij komen om te hooren, op welke school, wààr in ons lieve landje de volgende spelletjes gewoonte waren.

Alles wat ik vertel, gebeurde in streng-ordelijke klassen. In een onordelijke verveelt het kind zich niet. O Sina! de goddelijke uren doorgebracht plat op de voetenplank neergezeten van de achterste bank, terwijl vóór ons alles raasde en roesde in dol tumult! En dan telkens eens uitkijken door het gangpad heen of „de Jood” het niet zag! We waren nog anti-semietisch ook in onze wanorde! En dan de plotselinge stilte als „meneer” binnen kwam, en dan langzaam heel langzaam, om geen gestommel te veroorzaken boven de bank uitkomen, en dan langzaam, heel ordelijk de handen op den rug vouwen — twee toonbeelden van orde, met alleen wat al te roode wangen van de stoffige, bedompte atmosfeer beneden en van den ingehouden lach om die plechtige verrijzenis, soms vijf, zesmaal herhaald per dag!

Maar stil, van onordelijke klassen wil ik niet vertellen. Daar weet ieder boeken vol van te verhalen.

Maar van de ordelijke klassen. Waar een meester voor zat daar je van beefde, of een juffrouw, die je nachtmerrie was. En dan meestal moest zoo'n meester of zoo'n juffrouw twee klassen hebben, of een heele groote, zoodat ze niet alles kon zien en je maar twee of drie malen per week in de kijkert liep.

Twee of drie malen per week, dat is heel veel tegenwoordig. Dat beteekent tegenwoordig „haast ieder oogeblik.” Stel je voor, dat ik driemaal in de week visite kreeg! Wel, dan kon ik wel aan de gang blijven. Net als ik visite gehad had, kon ik weer klaar staan voor wie volgt. Geen tijd blijft er over, zoo'n week!

Maar twee of drie maal per week in een (toenmalig) kinderleven — dat beteekent zoo iets van eens in de duizend-en-een-jaar. Als je het standje of het strafwerk gehad had, en braaf gehuild had, dan ging je weer een onbezorgde eeuwigheid in. Jòh, wat kon je nou toch lekker weer spelen!

Van negen tot twaalf — van half twee tot vier — hoe lang was dat wel? Dat was de eeuwigheid plus één. De heerlijkste loftuiging, die ik ooit uit den mond mijner kinderen vernam, toen ik nog den scepter zwaaide op een school, was: „Hè, is 't nu al zóólaat?”

Nee maar — daar ging de bel al!”

En wat speelden ze dan?

Nu zijn mijn gasten aan 't woord, stuk voor stuk.

Eerst een jong meisje. Ze is geestig en pittig tot in het scherpe. Niemand ken ik, die haar gelijkt. Ze heerscht over de gezelschappen door haar geest. Ze wordt gezocht door vele talentvolle menschen om haar conversatie. En met zulk een geestje in een gezond jong lichaampje zat ze op de schoolbanken in een groote, doodstille klasse. Een meester stond ervoor, voor wien ze doodsbang was en die haar meer neep dan de anderen, omdat ze gevaarlijker was dan de rest. En ze vertelt: „Ik zat dan naast Fie, altijd naast Fie:

Eenzelfde siddering voer over ons heen, als hij naar ons keek, en we beefden beiden even hard bij elk standje. Je weet wel, Fie had altijd een heel klein broertje of zusje, onzen heelen schooltijd lang. En telkens werd er bij Fie aan huis maar weer getraceerd op beschuit met muisjes, in zóó groote hoeveelheid, dat de voorraad strekte tot er weer een nieuw broertje of zusje kwam. Zoo ben ik een deskundige geworden op het gebied van muisjes-spelletjes en ik kan je verzekeren, dat het heel amusant is, om een muisje, altijd hetzelfde muisje, te laten rollen langs de schuinte van je lessenaar, net zoolang, tot het rose of witte muisje heelemaal kaal is geworden en het anijszaad erin zich in al zijn naaktheid vertoont. Dat spelletje konden we niet doen als Fie een broertje had gekregen, want jongensmuisjes zijn immers zoo groot, met een heeleboel kleine bobbeltjes er weer op en die bobbeltjes doen het muisje zijn richting verliezen. Maar met jongensmuisjes kan je weer een ander spelletje maken. Netjes zaten we dan met de armen over elkaar, doch zoo, dat onze beide handen in het gezicht bleven. Dan leien we onderaan tusschen elke twee vingers een muisje en bleven doodstil zoo zitten, steeds onze parure bekiijkend. Dinsdag middag was de beste middag daar voor; dan had je niks als vervelende gaap-dingen: hoofd-rekenen, aardrijkskunde en per slot verhaal vertellen, waar je naar van werd. Hij had dan een boek in zijn hand, waar het verhaal in stond, las voor zich zelf een eind vooruit en laberaheerde voor ons den inhoud, zoodat we een langen, galmenden zin vernamen, om 't uur één. In zoo'n Dinsdagmiddag kon het weleens gebeuren dat de muisjes, zelfs de jongensmuisjes, op je handen tusschen je vingers wegsmolten tot op het anijsje, en het was een groote triomf, de attentie van je buurvrouw alsdan in te roepen, met een onzichtbaar oogknipje. Ook namen we een muisje in onzen mond en lieten het afsmelten en probeerden het, den heelen middag in den mond te houden, terwijl we het telkens een luchtje lieten happen op de punt van onzen tong, niet zonder alweer de op-merkzaamheid van buurvrouw ingeroepen te hebben.”

„Ik geloof, dat ik nog prettiger spelletje kende,” zei een jonge man. „Ik was als de dood voor mijn juffrouw en de tijden kwamen niet om in de doodstille klas. Om mijn vreeselijk gapen tegen te gaan, had ik de gewoonte aangenomen iets in mijn mond te nemen, een stukje grift, een melksteentje of als het lijn kon, een zuurbal. Die douwde ik dan heelemaal in mijn wang en begon aan den buitenkant over mijn wang te wrijven al maar te wrijven, al maar te wrijven, tot de plek bloedrood en

heelemaal glimmend werd en dan liet ik hem stiekumpjes aan mijn buurtjes zien. Dat kon alleen maar, als de juffrouw mondeling met de andere klasse bezig was, want als ze het zag, kwam het je op het verlies van den zuurbal te staan. Als ze zelf lang achtereen voor onze klasse stond, kon ik het niet harden zonder afleiding; dan at ik paardenpeen, heel lang, heel voorzichtig kauwend op het zelfde stuk. Heel vervelend was het, als ze het merkte, mijn peen confisqueerde en hem 't raam uitwierp, want dan kwam hij met op meesters plaatsje terecht en 't hek daaromheen was vrij hoog, zoodat ik meermalen mijn broek gescheurd heb, als ik mijn dierbare peen terug ging halen.”

„Dat tijdverdrijf noem ik verstandig bij 't mijne ver-geleken,” zei ik. „Wij hadden het 't hardst te verduren onder de handwerkles. Een juffrouw, hadden we, streng als Draco, met maar twee handen, wat veel te weinig is om zooveel onhandige kindertjes te helpen, zoodat we urenlang leeg zaten. En dan hadden we een wedstrijd, wie zichzelf 't meest en 't zichtbaarst pijn dorst doen met haar schaar. Daar zaten we dan en hielden de schaar in onze bevende rechterhand en onze bevende linker eronder en we begonnen met de haartjes van onze hand te knippen en dan telkens, heel moedig, maar toch ook weer heel voorzichtig, een eindje dieper, tot er een rose striem achterbleef. Een eindje dieper alweer, tot de striem rood was en nóg een eindje dieper, tot er een stomme juichkreet opging uit de menigte, tot de hoofden zich dieper bogen over het stilliggende werk — tot de eerste bloeddrop omhoog kwam tusschen de messen van de schaar. Eens heb ik een zeer groote triomf behaald. Drie, vier maal was er nu al stom gejuicht over een bloeddrop als een speldeprik. Maar nu zou ik 't er eens anders vertoonen! Vol moed greep ik de schaar, zette die in den bovenkant mijner linkerhand en deed een fikschen knip. Een kreet ontsnapte mijn lippen: op de schaar lag een stukje ruitvormig rose vleesch, bloedrood aan den onderkant, een dikke bloeddruppels kwelden op uit de ruitvormige wonde, vloeiden over mijn hand op mijn werk, waren niet te stelpen met een gesteven schort en niet met een ijlings aangeboden zakdoek. Ik was en bleef de heldin, want na mij knipte niemand erger en jaren lang was de plek te zien. Maar eruit gezet werd ik ook dien middag en moest lang schoolblijven en voorloopig werden onze scharen ons afgenomen en kwam de juffrouw zelf te pas aan elk draadje, dat afgeknipt moest worden.”

„Nou maar, van pijn doen kon ik je prachtige staaltjes vertellen,” zei een, die nog gezwegen had. „Zoo doodelijk stil als het bij ons op school was, was 't nergens. Daar moest wat op verzonnen worden! We namen kleine stukjes grift en streken daarmee over den bovenkant van onze hand. Altijd door — altijd door. Van negen tot twaalf, en van twee tot vier. Altijd door — tot het vleesch eronder eerst bloedrood werd, en dan ging de huid stuk en dan toch maar door, jongens! Toch maar door, tot er een heele wonde plek ontstond zóó vreeselijk, zóó pijnlijk, dat er noodzakelijk aan een nieuwe begonnen

moest worden. Verscheiden jongens hadden bijna misvormde handen, en de meeste litteekens verdwenen nooit. Weet je wel, die rare opgezette plek, die Jan Felders op zijn pols heeft? Net drie of vier vleeschelijke gal-appels. Hij zegt, dat 't een schotwond is en jullie hebben je weleens verbaasd, dat een schotwond zoo'n uitstekend litteeken gaf en geen inzinkend. Nu, 't is geen schotwond, ga maar naar hem toe, doe'm mijn complimenten en zeg, dat *ik* de waarheid onthuld heb — hij zat op school naast me en zoog altijd op zijn gebogen hand, vooral onder hoofdrekken, want daaronder stierven we haast. De eene leerde 't zich pijnigen van de andere, en talloos waren de variaties. Mijn neef krabde zich; altijd maar door krabde hij, krabde hij op den ondersten knok van zijn linkerpink, tot de eene kloof na de andere ontstond en er een plek kwam, zoo hard, zoo griezelig van kleur, of 't geen vel meer was, maar een eng stuk pleister, fantastisch beschilderd. Ik heb me nooit gemarteld; misschien was ik te kleinzeerig, mogelijk ontdekte ik mijn speciaal vermaak voor de martelingen in zwang kwamen en was 't me toen te dierbaar.

Ik zat altijd doodstil in de doodsche stilte, een echt zoet jochie — en dan tuurde ik naar houtluizen. Ze waren mijn clowns, mijn narren. Ik volgde ze met mijn oogen en als er zich dan één had afgezonderd van zijn kameraden, dan begon het heerlijke spel, en ik, stil, zoet jochie, genoot als een Spanjaard bij een stierengevecht, als een boer bij 't katknuppelen. Een kringetje spuug trok ik om de houtluis heen, wanneer ik tenminste een vinger uitgestoken kon krijgen, zonder dat de meester 't zag. En dan begon de houtluis weg te loopen, maar bij de spuug kon hij niet verder en zocht een anderen uitweg, en altijd kwam hij weer tegen de spuug. Dan verhaastte hij zijn schreden en rende op en neer, en rende heen en weer en tolde om en om tot hij zich doodgerend had en dood bleef liggen in de arena.

O, the cry of the children!

't Hoeft niet altijd van honger of koude of gebrek te zijn, dat ze krijten! 't Kan ook van verveling zijn, doodelijke verveling, erger dan alle andere kwalen te zamen!

Nu is alles anders. Maar dan is het juist een dankbaar werk om te releveeren, hoe 't was. Daarom is dit ook geschreven. Meteen om te vragen: „Mocht er ergens nog een hoekje zijn, waar 't oude schnilt, waar 't nog steeds niet licht is — o, jaag de laatste spooksels weg! Want heb je nu gezien, hoe 'n ondragelijke ellende, hoe 'n gruwzaam kwaad voor kinderen de Verveling is?